

Propozycja typologii nauczycieli

Wymagający wsparcia - to grupa nauczycieli młodych, poświęcających stosunkowo niewiele czasu na pracę zawodową. W grupie tej jest więcej mężczyzn niż w pozostałych, co może świadczyć o tym, że jest im trudniej dostosować się do pracy w szkole. Są to przede wszystkim osoby młode, mające sporo entuzjazmu charakterystycznego dla krótkiego stażu w szkole. Częściej też niż pozostałe pracowały w przeszłości w innym zawodzie, a poza prowadzeniem lekcji poświęcają więcej czasu na rozwój zawodowy niż na zajęcia administracyjne. [...]

>Nauczyciele wymagający wsparcia nie są zainteresowani pracą w szkole, być może rozważają zmianę zawodu, uważają czas poświęcony zadaniom nauczyciela za stracony, stąd wynika ich niskie zaangażowanie w życie i pracę szkoły.

>Są to nauczyciele, którzy wygodnie czują się w zawodzie. Traktują swoją pracę tak jak się traktuje pracę w urzędzie; poświęcają jej tylko tyle czasu, ile się od nich wymaga, a na pozostałe obowiązki zawodowe nie poświęcają czasu prawie wcale.

Profesjoniści. Wśród nauczycieli profesjonalistów jest mniej mężczyzn niż średnio w całej grupie. Nauczyciele ci rzadziej niż w innych grupach podejmują dodatkową pracę poza szkołą i rzadziej uważają, że wykonywanie zawodu zapewnia im łatwiejsze godzenie życia zawodowego z osobistym. Jednocześnie częściej niż nauczyciele z innych grup uczestniczą w zielonych szkołach i wypełniają karty osiągnięć szkolnych. Ponieważ prowadzą wiele zajęć, więcej czasu niż średnio zajmują im czynności administracyjne. Dodajmy, że podczas okienek nauczyciele ci najczęściej przygotowują lekcje i rozmawiają z rodzicami uczniów [...]

Możemy więc zaryzykować następującą charakterystykę tej grupy: profesjoniści to doświadczeni nauczyciele, którzy pracy poświęcają dużo czasu. Z tego powodu mają kłopoty z godzeniem życia zawodowego z osobistym. Na intensywną pracę zawodową pozwala im stabilna sytuacja ekonomiczna gospodarstwa domowego.

Zpracowani. Nauczyciele zapracowani to bardzo ciekawa i wymagająca szczególnego namysłu grupa nauczycieli. W największym stopniu odróżnia się ona od pozostałych. Wydaje się także, że w dostępnej literaturze przedmiotu nie była dotychczas analizowana. Nauczyciele ci poświęcają swojej pracy zawodowej wyjątkowo dużo czasu, i to w odniesieniu do niemal wszystkich badanych czynności zawodowych. Częściej niż nauczyciele z innych grup uczestniczą w egzaminach próbnych, zajęciach prowadzonych w dni wolne od szkoły, w wyjściach z klasą, wycieczkach i zielonych szkołach, częściej wypełniają karty osiągnięć szkolnych, częściej biorą udział w spotkaniach zespołów wychowawczych i przedmiotowych, więcej czasu poświęcają na indywidualne spotkania z rodzicami uczniów. [...]

Powyższe cechy nasuwają następującą charakterystykę tej kategorii nauczycieli: jest to grupa ciężko pracująca i jednocześnie niezadowolona z wykonywanego przez siebie zawodu. O swojej pracy nie potrafią powiedzieć wiele dobrego, ich zdaniem zawód nauczyciela nie gwarantuje nawet dłuższych wakacji. Ponieważ ich gospodarstwa domowe mają szczególnie niskie dochody w przeliczeniu na jedną osobę, można zadać pytanie, czy nauczyciele ci nie pracują bardzo dużo przede wszystkim z tego powodu, że czują się do tego zmuszeni. [...]

Młodzi entuzjaści. To grupa nauczycieli, których trudno konkretnie scharakteryzować. Częściej niż dydaktycy z innych grup pracowali wcześniej w innym zawodzie, ale wydaje się to cechą związaną z wiekiem (jest wspólna dla nauczycieli wymagających wsparcia). Podobnie mniej czasu niż średnio zajmują im czynności administracyjne, a więcej czasu przeznaczają na awans zawodowy, któremu muszą poświęcić sporo czasu.

Wypaleni. Grupa nauczycieli wypalonych, podobnie jak młodzi entuzjaści, nie poddaje się pogłębionej charakterystyce. Rzadziej niż pozostali nauczyciele uczestniczą w zajęciach prowadzonych w dni wolne od szkoły, w zajęciach organizowanych poza szkołą. Nauczycielki z tej grupy mają stosunkowo więcej dzieci. Cechy te częściowo wynikają z wieku (są bowiem starsze). Warto dodać, że ci dydaktycy najrzadziej rozmawiają z uczniami, rodzicami i innymi nauczycielami, rzadko sprawdzają prace podczas okienek, rzadko też tworzą dokumentację szkolną. Słabe zaangażowanie w życie szkoły wzmacnia wrażenie, że są faktycznie wypaleni zawodowo.[...]

Źródło: Postawy zawodowe nauczycieli: próba typologii, Jan Herczyński, Paweł Strawiński.

<http://www.edukacja.ibe.edu.pl/images/numery/2014/3-2-herczyński-strawiński-postawy-zawodowe-nauczycieli.pdf>